

Gruppearbeid FoU- seminar Gardermoen 15. mai 2014

Hva skal til for å lykkes med implementering/ kommersialisering av teiner som redskap?

Har vi nødvendig teknologi og kunnskap til å løse utfordringen?

Oppsummering fra Gruppearbeid:

Gruppe 1: Teinefangst etter reker. Wenche Emblem Larssen referent

Bakgrunn:

Det er stor interesse av å få til et teinefiske etter reker langs kysten. Det foregår et kommersielt teinefiskeri etter reker i Canada. Tidligere forsøk med teinefangst av reker i Norge har vært gjennomført fra ulike miljø uten suksess. Det er et markeds potensial for levende og teinefanget rå reker.

Problemstillinger:

1. Hvordan fangste reker med teine?
2. Hvordan få merverdi på teinefanget reke sammenlignet med tradisjonelt fiskeri?

For å få til teinefangst av reker trenger en:

- Interesserte fiskere og canadiske teiner
- Utveksling av kompetanse mellom canadisk og norsk fiskeri
- Prøvefiskeri med noe kompensasjon til fisker (garantiordning?)
- Markedsinteresse som gir merpris på teinefanget reker

For å sikre merverdi på teinefanget reker trenger en:

- Nye nisjeprodukt som gir økt pris - Levende reker eller ferske rå reker kan være et slikt produkt.
- Leveringsstabilitet - Mellomlagring av levende reker om bord og på land eller i sjø kan fungere som buffer og sikre stabilitet.
- Tilpasset forsendelse av høykvalitetsprodukt til markedet må undersøkes.

Hvordan komme i gang?

- Å velge hva en begynner en med er som med problemstillingen med høna og egget?
- Gruppen sier ja takk begge deler og vil jobbe videre med begge spor.
- Interessen for å få til noe er tilstede både hos fiskere, mottak og forskere.
- Utfordrer faggruppe for fangst i FHF mht. workshop tilknyttet teinefangst av reker for utveksling av kompetanse.

- Innspill vedrørende mellomlagring er sendt faggruppe for skalldyr

Gruppe 2: Teinefangst torskefiskeri Kjell Midling, Nofima, referent

Det var en svært aktiv gruppe som var innom en lang rekke tema; fra nye konstruksjoner, teknologier til måter å få finansiering og en mer effektiv forskning – i samhandlinger mellom forskere, fiskere og FHF. Innsatsen fra enkeltfiskere som registrerer fangster er betydelig, også i penger. Denne innsatsen kan/bør utløse finansiering fra FHF/IN/Nfr o.a. Man var opptatt av at både store og små fartøy måtte kunne bruke teiner, men klar over at det er store forskjeller når det gjelder størrelse, effektivitet, kostnader osv.

Et viktig bidrag til å øke effektiviteten (og overføring av kunnskap) vil være å la fiskere bruke teiner over et stort geografisk område og i ulike sesonger. Fiskerne må dokumentere forsøksfisket i form av fangst per enhet innsats (CPUE) og også art og størrelse. Når så dette fisket er godt kan (skal) forskere alarmeres og dra i felt og dokumentere. Med undervannskamera på enkelt-teiner og forsøksfiske med gode fangster vil vi øke vår kunnskap om fiskens atferd raskt og skjønne hvorfor noen teiner fanger bedre enn andre. På denne måten blir forskningskronene mye mer effektive.

Det er mange ulike typer teiner i dag, men også samme typer med ulike kvaliteter og styrker. Hvor solide de enkelte teinene er spiller inn på valg av teinetype (driftsøkonomi). FHF's utvalg (Teineutvalget) må velge ut hvilke typer og produsenter som skal/kan testes i et kommende teineprogram.

Følgende spørsmål ble formulert i gruppearbeidet om teiner og teinefiske:

- Hvordan får vi fangstdokumentasjon alle kan stole på?
- Hvordan kombinerer vi praktiske fiskeforsøk med kunnskapsinnhenting?
- Hvordan virker teinene i forhold til geografi og sesong?
- Hva lærer vi av teinefisket rundt oppdrettsanlegg?
- Hvor godt fisker de?
- Hva med å gjennomføre forsøk med samme type agn, eventuelt i perioder?
- Hvor lenge varer teinen, hvor solid er den?
- Hvor stor kapasitet har forskjellige fartøy?
- Hvorfor virker denne teinen dårlig?
- Når virker de best, for eksempel i forhold til strøm?
- Hvordan kan man øke brukervennligheten?
- Hvilke arter fisker denne teinen best, og når?
- Hvorfor startet ingen med teinefiske når resultatene var så gode som de var på Langenesgrunnen i april 2013? – 35 kg/teine i snitt!!
- Hvordan finansierer vi forsøkene?

Gruppe 3 – Teinefangst torskefiskeri: Svein Helge Gjøsund referent

Oppsummeringen fra Gruppe 3 bestod i et forslag med 4 punkter, der det første består i å etablere en arbeidsgruppe som kan legge føringer for arbeidet på 3 andre hovedpunkt:

Etablere arbeidsgruppe for teine i regi av FHF

- Bestå av FHF, fiskere, FoU, utstyrsleverandører, evt. flere
 - Være et langsiktig forum
 - Dekke alt relevant teinefiske: fisk, krabbe, kongekrabbe, snøkrabbe, leppefisk
1. Klargjøre forutsetninger, drivere, incentiver, rammebetingelser
 - a. For forskjellige fiskerier (art, område, periode, fartøy-/flåtegrupper,...)
 - b. Prismekanismer, politiske virkemidler (levendelagring, regelverk, kvalitet, bestandssituasjon, ...)
 - c. Økonomiske betraktninger (investeringer, variable kostnader, alternative betraktninger, ...)
 - d. Ordninger for prøvefiske
 2. Håndteringssystemer for teine-drift
 - a. Eksisterende teiner for tungvint å håndtere
 - b. Mekanisering og automatisering (detaljert gjennomgang av del-operasjoner) nødvendig
 - c. HMS sentralt
 3. Fangsteffektivitet teine
 - a. Fangstrate
 - b. Design
 - c. Fiskeadferd
 - d. Agn

Gruppe 4 – Teinefangst torskefiskeri. Svein Løkkeborg referent

Gruppen tok utgangspunkt i hvilke krav som må oppfylles for at det skal bli aktuelt for en kystbåt å ta i bruk teine for fangst av torsk. Her ble det stillet to krav: 1) effektiv håndtering av teinene under setting og haling, og 2) fangstkvantum.

Effektiv håndtering av et stort antall tokammerteiner krever at teinene er kraftige og raske å håndtere, dvs. har praktiske innretninger for tømning og egning. Rammene til teinene som er på markedet er for svake og måten de tømmes og egnes på gjør dette arbeidet tidkrevende. Det ble poengtert at det eksisterer ideer for enkle og praktiske løsninger for dette.

I gruppen var det to fiskere som drev garnfiske med en 35-fots sjark og en 80-fots kystbåt. En overgang fra garn til teine for disse båtene vil være interessant dersom det kan oppnås dagsfangster på henholdsvis 1000 og 15 000 kg. Dagsfangstene bestemmes av hvor mange teiner en båt kan hale i døgnet og gjennomsnittelig fangstrate per teine. Disse båtene kan sette og hale henholdsvis 100 og 1000 teiner per dag, og må dermed ha snittfangster på 10-15 kg per teine. Resultatene fra teineforsøkene i Vesterålen i april 2013 der det ble oppnådd gjennomsnittsfangster på 35 kg torsk per teine må på denne bakgrunn sies å være meget interessante. Det ble også nevnt at teine krever et mindre mannskap enn garndrift, og at teinefanget torsk har stort potensial for levering av levende fisk som gir kvotebonus.

Det er viktig å få kartlagt områder og tider på året som kan gi gode fangster med teine. Her ble det foreslått å engasjere interesserte fiskere langs kysten fra Lofoten til Varanger. Disse fiskerne må gis en økonomisk sikkerhet slik at de kan fiske med teine i korte perioder for å dekke de sesongene av året når det er mest aktuelt å fiske med agnbaserte redskaper.

Det er flere idèer for hvordan dagens tokammerteine kan gjøres mer effektiv for fangst av torsk. Det er således mange ubesvarte spørsmål før den "optimale" teina er konstruert. Faktorer som ble diskutert og som kan gjøre teina mer effektive er størrelse, agn, rigid konstruksjon og utforming av inngangen. Et viktig verktøy i arbeidet med å utvikle ei mer effektiv teine er atferdsstudier.